

Inhoud

DUIN
jaargang 32, nr. 3
oktober 2009

ISSN - 0168-7948

Redactie

Bas Arens
Peter van den Berg
Annelies Boutellier
Cindy Butler
Martin de Jonge
Arjen Kok
Moniek Löffler
Frans Micklinghoff
Wim Rimmelzwaal
Julius Röntgen
Leo Spruyt

Beeldredacteur

Joost Bouwmeester

Hoofdredacteur

Arnoud van der Meulen

Vormgeving

René Lennaerts, Amsterdam

Pre-press, druk en afwerking

Ten Brink, Meppel

Redactieadres

DUIN, Postbus 664
2300 AR Leiden
Tel: 071-5143719
Fax: idem
stichting@duinbehoud.nl
www.duinbehoud.nl

Donateurschap

Beschermheer/vrouwe
vanaf € 100,-
Instellingen € 40,-
Particulieren € 21,-
65+ € 17,-
Losse abonneementen
€ 60,-

Betalingen

Giro 40 162 98 ten name van
Stichting Duinbehoud
te Leiden

Advertenties

U kunt via het redactieadres
contact met Duinbehoud op-
nemen als u een advertentie
in DUIN wilt plaatsen.

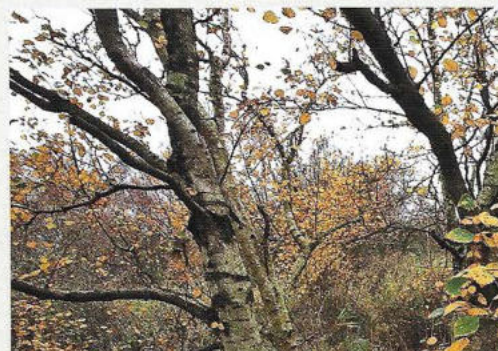
© Stichting Duinbehoud

Nieuwe donateurs van de
Stichting Duinbehoud
kunnen zich aanmelden
op het redactieadres.

8 Backershagen

Bijna alle landgoederen in westelijk
Nederland liggen op de oude duinen.
Een daarvan is het Wassenaarse
Backershagen.
Er moet flink gepuzzeld worden
om te achterhalen waar het precies
ligt, maar puzzelen blijkt geen
vervelende bezigheid, omdat hier
veel moois te zien is.

16 Wandelen op Terschelling

Bent u al eens op Terschelling geweest?
Duinconsulent Piet Zumkehr laat ons
genieten van het uitzicht vanaf de
Seinpaalduin.
Vervolgens gaan we op zoek naar
het kleinste bloeiende plantje van
Nederlandse bodem.
Het Groene Strand en de duinen vormen
voor de natuurliefhebber een goedgevulde
schatkist.

En verder...

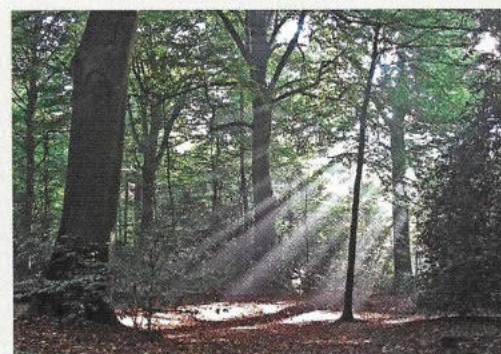
2 Hoezo natuurlijk... / 4 Dwars door de Duinen / 10 Duinen in beeld / 12 Duinnamen / 13 Recensies /
18 Duinbrand / 20 Welke vlinder is het talrijkst?

Bij de voorkant:

Kramsvogel in duindoorn (foto: Jan Hendriks). In de herfst zwermen deze 'tjakkers' – luister maar naar het
geluid dat ze maken – in grote troepen door de duinen, op zoek naar bessen.
Natuurlijk vinden ze die: het duindoornstruweel zit er vol mee.

6 Vogeltrek

Elk jaar begint in de zomer stilletjes
de grote uit- en intocht.
In oktober beleven we het hoogtepunt
van de trek, vaak letterlijk.
Want om die waar te nemen, kan je
het beste op een hoog punt gaan
staan, het liefst aan de kust.
We nemen een kijkje op De Puinhoop
in Katwijk

14 Berken

Een Chateau Berquebeaum voor
ieder die nog geen hoofdpijn
heeft gekregen van de
determinatieschema's?
Joost Bouwmeester legt ons haarfijn
uit wat het verschil is tussen de ruwe
en de zachte berk en vertelt over het
economisch nut van berken
in het verleden.

Welke vlinder is het talrijkst?

Overal was hij dit jaar te zien, in parken, in tuinen, in duinen: de distelvlinder. Vanuit Noord-Afrika komt hij, elk jaar. Je ziet dan aan z'n standvastig-in-één-richting vliegen dat het een trekvlinder moet zijn. In de meeste jaren is hij zeldzaam, in sommige jaren alomtegenwoordig. Maar kom je in de duinen, dan merk je: hier zijn bruine zandoogjes veel talrijker. En iets verderop waar alles nog wat schraler is, de vuurvlindertjes. En zo zie je nog veel gamma-uiltjes, dikkopjes en blauwtjes, in bosjes bonte zandogen, en langs ruig begroeide oevers met leverkruid toch weer distelvlinders.

Een nieuwe waarneming doet mij beseffen dat geen van deze de talrijkste zal zijn. Mijn oog valt namelijk op stippelmotten en ik heb de ervaring: hoe kleiner, des te groter de kans dat iets talrijk is. Voeg daarbij dat stippelmotrupsen hele struiken kardinaalsmuts ontbladeren. Een andere soort stippelmot pakt meidoorn aan. De duinen staan vol met beide struikjes. Het wordt duidelijk dat er veel stippelmotjes zijn, ook al worden de meeste rupsen geen vlinder.

Om de talrijkste vlinder te vinden moet je dus zoeken naar talrijke rupsen, liefst klein. Spanrupsen, die zoveel eikenblad vreten? Nee, wacht: sommige vlinderrupsen zijn mineerders. Zij vreten zich een gang of vlek in een blad en laten daarbij boven- en onderkant ervan, beide bladzijden dus, intact. Een flinke eik heeft tienduizenden bladeren, duizenden vertonen een vlekmijs. De boosdoener is *Tischeria ekebladella* (let op de tweede naam). Maar ook in grasbladeren zitten mineerders; de bijbehorende motjes zijn nog geen centimeter. Verder zitten er in grassen rupsen die wortels en stengels vreten.

Ik vermoed dat de algemeenste duinvlinder heel klein is, overdag verborgen, met schutkleur, lijkend op allerlei andere motjes, hun rupsen vretend aan iets dat overal groeit. Hij ontbreekt in de meeste vlindergidsjes, en heeft pas sinds kort een Nederlandse naam.

Peter van den Berg

Deze distelvlinder doet z'n naam eer aan (foto: Joost Bouwmeester).

